

TRANDAFIRUL
Valențe dietetice și terapeutice

BOGDAN ȘOLTUZU

TRANDAFIRUL
Valențe dietetice și terapeutice

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2019

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ȘOLTUZU, BOGDAN

Trandafirul : valențe dietetice și terapeutice / Bogdan Șoltuzu. -
București : Editura Universitară, 2019
Conține bibliografie
ISBN 978-606-28-1022-1

615

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062810221

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2019
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021.315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47 / 07217 CARTE / 0745.200.357
comenzi@editurauniversitara.ro
O.P. 15, C.P. 35, București
www.editurauniversitara.ro

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	9
TRANDAFIRUL ÎN MITOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE.....	13
TRANDAFIRUL ÎN MITOLOGIE.....	13
TRANDAFIRUL, HERMETISMUL, MASONERIA ȘI MISTERIILE.....	16
TRANDAFIRUL ÎN SIMBOLISTICA RELIGIOASĂ	24
TRANDAFIRUL, SIMBOL AL IUBIRII ȘI SIMBOL HERALDIC..	28
ISTORIA TRANDAFIRULUI ÎN ORIENT ȘI OCCIDENT	31
TAXONOMIE, MORFO-ANATOMIE, ECOLOGIE ȘI ÎNMULȚIRE	41
ÎNCADRARE SISTEMATICĂ	41
MORFOLOGIE ȘI ANATOMIE	51
AREAL DE RĂSPÂNDIRE	64
ECOLOGIE	66
ÎNMULȚIRE	67
DESCRIERE BOTANICĂ A UNOR SPECII DE INTERES MEDICAL ALE GENULUI ROSA L. DIN ROMÂNIA.....	75
FITOCHIMIE, FARMACOGNOZIE ȘI FITOTERAPIE	85
METODE DE RECOLTARE	85
ANALIZE BIOCHIMICE.....	88
Analize biochimice calitative.....	88
Analize biochimice cantitative.....	96

ACTIVITATE FARMACO-TOXICOLOGICĂ.....	106
Farmaco-toxicologie experimentală	106
Acțiune antioxidantă	106
Acțiune antiinflamatoare și analgezică	109
Acțiune antitumorală	112
Acțiune neuroprotectoare și anticonvulsivă	115
Acțiune antidepresivă, relaxantă și afrodisiacă	117
Acțiune anti-aging și regeneratoare.....	118
Acțiune antiulcerogenică.....	121
Acțiune antidiareică	122
Acțiune antimicrobiană.....	123
Acțiune hipoglicemiantă	129
Acțiune hipolipemiantă	130
Acțiune nefroprotectoare și antilitiazică	132
Acțiune hepatoprotectoare	134
Toxicitate	136
Farmaco-toxicologie clinică.....	138
În boli cardiovasculare.....	138
În prevenirea și combaterea obezității	140
În osteoartrită și artrită reumatoidă.....	141
În prevenirea diabetului	144
În calmarea durerilor.....	145
În depresie, anxietate și combaterea stresului	147
În regenerarea și hidratarea pielii.....	148
În afecțiuni oculare	150
Efectele secundare și siguranță	151
Contraindicații.....	151
Interacțiuni cu medicamente	152
Interacțiuni cu alte plante medicinale și suplimente alimentare.....	152
Interacțiuni cu alimentele	152
TRANDAFIRII ÎN FITOTERAPIA TRADIȚIONALĂ ȘI MODERNĂ.....	153
Practici din medicina tradițională	153

Trandafirii în medicina antică și medievală europeană	153
Trandafirii în medicina tradițională arabă.....	161
Trandafirii în medicina ayurvedică	163
Trandafirii în medicina tradițională chineză	167
Forme fitofarmaceutice de uz intern.....	169
1. Măceșele proaspete sau conservate.....	169
2. Pulberi	170
3. Soluții extractive apoase	173
4. Soluții extractive hidro-alcoolice	181
5. Soluții extractive glicerino-hidro-alcoolice.....	186
6. Comprimat.....	187
Forme fitofarmaceutice de uz extern	188
1. Unguente	188
2. Uleiuri medicinale.....	189
3. Cataplasme	192
4. Oțeturi aromatice.....	192
5. Gargarisme	193
6. Badijonări.....	194
7. Aromaterapie.....	195
8. Fitocosmetice	198
Gastronomie medicinală și dietetică	208
1. Rețete culinare.....	208
2. Rețete de băuturi	219
CONCLUZII.....	225
BIBLIOGRAFIE.....	227

CUVÂNT ÎNAINTE

În decursul istoriei umanității trandafirul a reprezentat un simbol al frumuseții, iubirii, eleganței și rafinementului. Încărcat cu această simbolistică aparte, trandafirul a influențat de mii de ani culturile și civilizațiile din punct de vedere estetic, economic și chiar religios.

Cele mai vechi dovezi istorice cu privire la cultivarea și utilizarea trandafirului datează din sec XVI î.Hr și se găsesc pe frescele *Palatului lui Minos* din *Knossos* (Creta). Potrivit ultimelor studii se crede că și numele insulei *Rhodos* vine de la grecescul *rhodon* (trandafir). O dovadă în acest sens o reprezintă gravurile cu trandafiri de pe monezile insulei *Rhodos* vechi de peste 4000 de ani.

Scrierile cuneiforme mesopotamiene indică faptul că trandafirul ar fi fost cunoscut de mai bine de 5000 de ani. Pe o tăbliță de lut din acea vreme se menționează că trandafirul a fost adus de către regele akkadian *Sargon* din teritoriile inamice în urma expedițiilor sale efectuate dincolo de râul Tigr.

În Egiptul antic se considera că trandafirul are puteri magice fiind adeseori asociat cu zeița magiei și a vieții *Isis*. Studiile arheologice au evidențiat fragmente de trandafiri în mormintele faraonilor sau chiar în corpurile mumificate ale acestora, simbolizând puntea de legătură cu lumea de dincolo și renașterea.

Apa de trandafiri și rețeta preparării acesteia a fost menționată pe tăblițele asiriene vechi de peste 4000 de ani. Între secolele XVII și XII î.Hr., anatolienii au reușit să confecționeze primele „*medicamente*” din istorie folosind petale de trandafir proaspete, bătute și frecate cu zahăr ce erau apoi modelate în palmă pentru a fi înghițite mai ușor.

În medicina tradițională ayurvedică trandafirii erau folosiți în special pentru prepararea tonicelor cardiace sau pentru oprirea hemoragiilor externe sau interne. Uleiul de trandafir era folosit pentru afecțiuni dermatologice și pentru a ascunde mirosul neplăcut al unguentelor urât mirositoare.

Filosoful *Confucius* a scris în una din lucrările sale din sec IV-V î.Hr. despre semnificația trandafirilor în Imperiul Chinez din timpul dinastiei *Zhou*. Potrivit acestor scrieri, trandafirii erau extrem de prețuiți de împărat, grădinile castelului său fiind pline de trandafiri iar bibliotecile regale conțineau peste 600 de volume dedicate cultivării și utilizării trandafirului.

Naturalistul roman *Plinius cel Bătrân* a descris în jurul anilor 50 d.Hr. proprietățile trandafirilor precizând că aceștia au un gust ușor astringent și sunt indicați pentru a trata afecțiuni gastrice, ginecologice, stomatite, gingivite și amigdalite. Totodată, el recomandă florile în amestec cu oțet pentru a opri sângerările, semințele pentru a calma durerile de dinți și parfumul pentru a limpezi mintea.

Dioscoride, în lucrările sale din a doua jumătate a sec. I d.Hr., a descris și el efectele terapeutice ale trandafirilor menționând că aceștia pot trata afecțiuni oculare, dureri de cap, afecțiuni ale urechilor, gingivite și diverse afecțiuni ginecologice. Tot el menționează pentru prima dată despre utilizarea pulberii obținute din petale de trandafir uscate.

Conform unui tratat medical tradus din limba siriacă din sec. IV d.Hr. trandafirii erau folosiți atât pentru uz extern pentru a trata afecțiuni oculare și dermatologice sau intern pentru afecțiuni gastrice, hepatice sau bronho-pulmonare.

În Europa evului mediu timpuriu trandafirii erau cultivați de călugări în grădinile mănăstirilor în special pentru efectele lor terapeutice. Botanistul medieval *John Gerard* a descris în lucrările sale din a doua jumătate a sec. XVI peste 18 specii de trandafiri împreună cu proprietățile lor curative. În mod similar, trandafirii apar menționați și în lucrările botanistului *Nicholas Culpeper* care recomanda pulberile obținute din petale de trandafiri albi sau roșii dizolvate în vin.

Pe lângă proprietățile lor terapeutice, trandafirii au reprezentat și o sursă inepuizabilă de inspirație pentru artiștii vremii în crearea unor opere de artă grandioase sau pentru regi și împărați care, în dorința lor de a-și arăta opulența, își decorau grădinile cu frumusețea și parfumul lor. Trandafirii au inspirat legende străvechi, au scris pagini de istorie, au influențat religia, arta, ocultismul și societățile secrete și au fost printre cele mai vechi ingrediente folosite în cosmetică.

Deși proprietățile lor terapeutice au fost studiate și consemnate de mii de ani în vechile tratate de medicină tradițională, trandafirii și-au pierdut la ora actuală semnificația terapeutică din cauza interesului crescut al societății moderne pentru medicamente și cosmetice bazate pe compuși chimici de sinteză. Cu toate acestea, studiile de biochimie și farmacognozie moderne efectuate pe diferite specii de trandafiri aduc o serie de dovezi științifice ce confirmă valențele terapeutice ale acestor

plante, deschizând astfel noi posibilități și alternative de tratament.

Plecând de la aceste considerente, am dorit ca prin lucrarea de față să readuc în atenția specialiștilor în domeniu, cât și publicului larg, valențele curative ale diferitelor specii de trandafiri, împreună cu indicațiile terapeutice și dietetice specifice în diverse tipuri de afecțiuni.

Prof. dr. Bogdan Șoltuzu

TRANDAFIRUL ÎN MITOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE

Trandafirul în mitologie

Înzestrat cu o frumusețe divină, un parfum hipnotic și o grandoare regală, în jurul trandafirului s-au țesut mituri și legende impresionante în care îl regăsim alături de cele mai impozante zeități mitologice și fețe regale ale istoriei și civilizației omenirii. În Asia, în cele mai vechi texte religioase și spirituale din *Zend*, în istoriile Persiei antice și Indiei antice, trandafirul era ridicat la rang de simbol al creației omenirii. În India se credea că *Zeul Vishnu* (*Păstrătorul* trinității hinduse) și-a creat sufletul pereche *Lakshmi* din petale de trandafir. Acesta este de altfel și unul din motivele pentru care trandafirul a devenit un simbol al iubirii și frumuseții. Se spune că *Zeul Vishnu* s-a certat cu însuși *Brahma* (*Creatorul lumii*) pentru că nu puteau să decidă care este cea mai frumoasă floare din lume. *Brahma* prefera lotusul dar, în momentul în care *Vishnu* i-a arătat pentru prima oară trandafirul, acesta a rămas de-a dreptul uluit și a acceptat faptul că nici o floare nu-l poate egala în frumusețe.

Trandafirul reprezintă și unul dintre motivele esențiale ale artei și literaturii persane. În cultura persană trandafirul a devenit un simbol al desăvârșirii iar privighetoarea un simbol al devotamentului și jertfei

supreme. Legenda spune că privighetoarea a dobândit glasul maiestuos în momentul în care s-a îndrăgostit de trandafirul alb. Dar, pentru că glasul nu a fost de ajuns pentru a-și exprima iubirea, privighetoarea a zburat către trandafir să-l îmbrățișeze iar spinii ascuțiți ai acestuia i-au răpus inima. În acel moment tot albul imaculat al petalelor trandafirului s-a transformat în roșu aprins sângieriu și așa a rămas de atunci. În cultura persană această legendă are conotații mult mai profunde, în sensul că, iubirea transcede condiția de muritor a omului reprezentând în sens metaforic asceza și dorința de unire a omului cu Divinitatea.

În legendele creștine, se spune că, la început, toți trandafirii erau lipsiți de spini și apariția spinilor coincide cu momentul decăderii cuplului edenic *Adam* și *Eva*. O legendă creștină spune că în *Betleem*-ul îndepărtat o tânără fecioară a fost condamnată la moarte prin ardere pe rug. Când flăcările i-au cuprins trupul, fecioara a cerut îndurare Divinității iar flăcările s-au stins de îndată, jărtecul focului s-a transformat în trandafiri roșii iar cenușa în trandafiri albi.

Totuși, cele mai impresionante legende și mituri legate de trandafir aparțin grecilor. Aceștia credeau că trandafirul a fost predestinat a fi cea mai frumoasă floare din lume. Se crede că Zeița florilor *Chloris* a făcut trandafirul din corpul unei nimfe decedate ca dovadă a iubirii pe care i-o purta acesteia. *Chloris* a dorit ca trandafirul să poarte toate atributele perfecțiunii și, pentru a crea această floare perfectă, a convocat zeitățile vremii pentru ca fiecare să-i dăruiască unul din atributele lor. Astfel, *Dyonissos* i-a dăruit parfumul hipnotic, *Cele Trei Grații* i-au dat farmecul, bucuria și strălucirea, *Zephyros* i-a oferit adierea primăverii, *Apollo* i-a dăruit lumina înțelepciunii iar în final *Ares*, zeul războiului i-a dăruit

spini cu care să-și poată apăra toate virtuțile dăruite. O altă legendă elenă face referire la trandafirul sălbatic, ce apare aici sub apelativul de “*Sângele lui Adonis*”. Legenda relatează iubirea *Afroditei*, zeița frumuseții, pentru tânărul *Adonis*. Cum însă frumusețea *Afroditei* era de-a dreptul copleșitoare, aceasta era dorită și de *Ares*, zeul războiului, iar acesta, din gelozie, decide să-lucidă pe *Adonis*. Auzind de intenția zeului *Ares*, cei doi fug și se ascund sub ramurile unui măceș. *Afrodita* se înțeapă în spiniile măceșului iar în momentul când picăturile sale de sânge ating florile alb-roz ale măceșului acestea s-au colorat imediat în roșu aprins și așa au rămas de atunci. Unii grecii sunt totuși de părere că zeița *Cibele*, supranumită și *Magna Mater*, a fost cea care a creat trandafirul pentru a rivaliza frumusețea *Afroditei* și pentru a-l cuceri pe *Adonis*.

Pe lângă aceste legende în care trandafirul simbolizează iubirea și frumusețea, unele legende grecești pun trandafirul într-o aură mai întunecată. Este vorba despre legenda zeiței vrăjitoriei *Hecate* în care aceasta este descrisă purtând pe cap o coroană făcută din trandafiri cu cinci petale. Foarte interesant este faptul că, în unele scrieri ale vremii, se menționează că și *Dionysos* avea obiceiul să se împodobească cu trandafiri deoarece credea că această floare are capacitatea de a limpezi mintea după beție.

Trandafirul este și floarea legendară a tăcerii deoarece se crede că *Harpocrates* a fost mituit cu un trandafir de culoare albă de către *Eros* devenind astfel *Zeul Tăcerii*.

Legende romane sunt în mare parte de inspirație elenă deoarece, deși a fost cultivat de greci, trandafirul a devenit foarte iubit și de romani. Una din cele mai fascinate legende romane ne relatează o poveste de iubire în care *Flavonius*, zeul vântului de primăvară, decide să se transforme în trandafir pentru a câștiga inima zeiței *Flora*

întrucât aceasta nu avea alt interes pentru nimeni și nimic decât pentru flori. Transformarea lui *Flavonius* în trandafir i-a oferit într-adevăr calea spre inima *Florei* însă, în momentul când aceasta a fost lovită de săgeata lui *Cupidon* în inimă, de durere, nu a putut pronunța cuvântul *eros* până la capăt ci doar „*ros*”. Probabil acela a fost primul moment în care trandafirul „*rosa*” în limba latină, a devenit sinonim cu iubirea „*Eros-ul*”. Din Roma și Grecia antică aceste legende s-au răspândit în întreaga lume, trandafirul devenind un simbol al frumuseții, iubirii, vitalității dar și al ocultismului, misterului și cultului morților.

Trandafirul, hermetismul, masoneria și misteriiile

Rosa Mundi - simbol hermetic și alchimic

Trandafirul a reprezentat un simbol fundamental al hermetismului, arta alchimiei fiind asemuită unei grădini de trandafiri în care doar alchimistul cu inimă pură poate intra. În textele compendiumului *Rosarium philosophorum* trandafirul alb simbolizează principiul feminin, pasiv și receptiv al Sufletului Selenar și corespondentul pietrei albe al primei etape a *Marii Lucrări*. Trandafirul roșu simbolizează principiul masculin, activ și expansiv al Spiritului Solar, corespondentul pietrei roșii celei de-a doua etape a *Marii Lucrări*. Existența, așa cum o știm, este compusă din contradicții polarizate iar această unitate în opoziție reprezintă forța duală în echilibru. Ca simbol al uniunii mistice, trandafirul reprezintă predarea identității personale în favoarea unei identități superioare, o cedare a *Ego-ului* și o transcendere într-un plan cosmic. Spiritual vorbind, trandafirul roșu reprezintă centrul mistic individual sau adevărata esență rezultată în urma procesului de purificare a *Eu-lui*. Așa numitul „*sânge de trandafir*”

poartă în el esența sau sufletul natural, de aici și sintagma hermetică: "Sufletul pietrei filosofale este în sânge". Acest trandafir cu petale albe și roșii este un simbol viu al conceptului alchimic de unitate în opoziție și poartă numele de *Rosa Mundi*. Lucrarea lui *H. Reussner*, intitulată *Pandora*, conține acest pasaj elocvent în acest sens: *Din această rădăcină se vor vărsa trandafirii, binele suprem: Trandafirul alb "Tinctura filosofică" lunară și "trandafirul roșu" Tinctura metalică" solară*. Referitor la *Regina Albă* sau *Regina trandafirului alb*, textul lucrării *De Alchemia Opuscula complura veterum philosophorum* conține următorul pasaj: *"Depășește ca valoare aurul, argintul, pietrele prețioase și toate medicamentele. Nu este nimic pe toată fața pământului cu care se poate compara... În acest trandafir este o cheie prin care se deschid cele șapte porți metalice..."*¹ Privind trandafirul *Rosa mundi* și capacitatea sa de echilibrare a forțelor *Olivia Robertson* scrie: *"Prin înțelegerea câștigată despre cum să trăim plăcut cu cei din jurul nostru, conștiința cosmică începe să apară. Aceasta este o trezire naturală a sufletului, pe măsură ce crește o plantă, aceasta aduce flori și fructe. Această comunitate de suflete interconectate prin iubire și înțelepciune a fost simbolizată de filosofi medievali prin *Rosa Mundi*, un trandafir care crește în inimile tuturor ființelor și existențelor"*²

Trandafirul din textele hermetice simbolizează așadar fie proprietățile solare, masculine (roșii), fie selenare, feminine (albe), însă trandafirul este totodată și simbolul

¹ McLean A., 1980., *The Rosary of the Philosophers*, Magnum Opus Hermetic Sourceworks, Edinburgh.

² Robertson Olivia., 2002., *Isis of Alchemy, Transformation Through the Goddess*, Neptune Press for Cesara Publications, London.

inimii. Cercetătorii vremii credeau că inima era înclinată la un unghi de 23 de grade la fel ca și înclinarea axială a pământului. *Sfântul Albertus Magnus* (Sf. Albert cel Mare), 1206-1280 d. Hr. a observat forma celor 5 sepale ale trandafirului și le-a descris în mod simbolic astfel: "*Sunt cinci frați, doi dintre ei au barbă, doi dintre ei nu au barbă deloc, unul are barbă doar pe o parte*" Astfel, *Albertus Magnus* considera că trandafirul reprezintă echilibrarea forțelor opuse prin unire: doi cu barbă (bărbați), doi fără barbă (femeie), ultimul cu o barbă pe o parte, reprezentând unirea forțelor opuse.

În celebra sa lucrare *Divina comedie*, *Alighieri* aduce o adevărată apologie trandafirului. *Dante* descrie adevărata casă a sufletului ca fiind trandafirul mistic iluminat de providența divină. Petalele acestui trandafir ceresc alb imaculat reprezintă tronurile sfinților, în jurul lor sunt îngerii ale căror bătaii de aripi mențin stelele și planetele în mișcare, iar în mijloc este soarele³. Trandafirul este un simbol al iubirii și acest trandafir paradisiac întărește prin simbolism puterea transcendentală a dragostei dintre *Dante* și *Beatrice*, legând-o de sursa divină, reprezentată ca soare generator de viață.

Juan Eduardo Cirlot scrie în cartea sa *Un dicționar al simbolurilor*: "*Trandafirul unic este, în esență, un simbol al încheierii, al realizării absolute și al perfecțiunii*". Prin urmare, acesta însumează totalitatea ideilor provenite din diferite culturi cu privire la trandafirul alb: centrul mistic, inima, grădina lui Eros, paradisul lui *Dante* și emblema lui *Venus*. Sensurile simbolice mai precise sunt derivate din culoarea și numărul petalelor sale. Relația dintre trandafirul

³ Sayers D.L., and Reynolds B., trans. 1964. *The Comedy of Dante Alighieri, Cantica III, Paradise*, Penguin Books, London.

alb și roșu este în concordanță cu relația dintre cele două culori definite în alchimie. Trandafirul albastru este simbol al imposibilului. Trandafirul de aur este un simbol al realizării absolute. Când trandafirul are formă rotundă, acesta corespunde mandalei. Trandafirul cu șapte petale este o aluzie la modelul septenar (adică cele șapte direcții ale spațiului, cele șapte planete, cele șapte grade ale perfecțiunii)⁴. În acest sens, acesta apare și în emblema DCCXXIII a lucrării *Ars Symbolica* a lui *Bosch* și în *Summum Bonum*, lucrarea lui *Robert Fludd*.

Prin urmare, întreg procesul alchimic poate fi văzut ca o alegorie extrem de complexă a coborârii conștiinței în materie. În textele hermetice se disting trei etape ale acestui proces: *nigredo*, *albedo* și *robedo*. Stadiul *nigredo* (*trandafirul negru*) este asociat cu plumbul (asociat cu planeta *Saturn*) și cuprul (asociat cu planeta *Venus*). Asocierea stadiului de *nigredo* cu planeta *Venus* nu este întâmplătoare deoarece *Venus-ul* este corespondentul *Zeitei Isis, Madonei Negre*, simbolul dorinței pământești⁵. La fel ca și *Venus*, dorința se manifestă în plan fizic în mod antagonist, fiind deopotrivă izvorul vieții dar și a adicției față de propria existență cauzând moarte și degradare. Așadar *nigredo* este etapa *Marii lucrări* în care inițiatul își conștientizează atașamentul față de propria dorință încercând să se elibereze de aceasta. Conștientizarea acestor aspecte la nivelul cel mai profund duce la următoarea etapă *albedo* (*trandafirul alb*) sau triumful purității și detașarea

⁴ Cirlot J. E. 1971., *A Dictionary of Symbols*, Philosophical Library, New York.

⁵ Fulcanelli, 2000., Fulcanelli: Master Alchemist: *Le Mystere des Cathedrales*, Esoteric Intrepretation of the Hermetic Symbols of The Great Work, translated from the French by Mary Swower, Brotherhood of Life, Las Vegas, Nevada, reprint.

de dorința pământeană. Pentru a realiza această purificare, *Evola* sugerează două căi. Prima cale este ascetismul prin disciplină și luptă cu propriile dorințe. Din acest motiv această cale este asociată cu planeta Marte și cu elementul fier. În mod contrar, a doua cale este, paradoxal, eliberarea de dorință prin îmbrățișarea acesteia, însă, aceasta este o cale extrem de periculoasă. Din moment ce a fost atinsă etapa *albedo* dorința devine pură. Sulfurul alb este materia care transformă cuprul, simbolul dorinței și a Zeiței Venus în alb⁶. Etapa finală a transformării este *rubedo* (*trandafirul roșu*). Dacă *albedo* este asociată cu puritatea, *rubedo* este asociată cu căldura. Majoritatea oamenilor din istorie au rămas în stadiul de *albedo* în sensul că au dobândit o stare de puritate și curățenie negând-și corpul fizic. Etapa *rubedo* reprezintă așadar întoarcerea conștiinței purificate în corpul fizic. Soarele, devenind purificat și detașat de zgura existenței pământești se întoarce pe pământ pentru a emana căldură. Această etapă este echivalentul mitului iluminării lui *Budda* care se întoarce pe pământ pentru a aduce învățăturile sacre. Între alegorie și realism, alchimia a influențat științele psihiatrice și psihologia în elaborarea unor strategii psihoterapeutice bazate pe aceste trei etape alchimice. Edificatoare în acest sens sunt lucrările lui *C.G. Jung*.

Rosa Mistica și gnosticismul

Dorința de cunoaștere spirituală este adesea personificată ca o fecioară ascunsă sub un voal. Oricât de mare ar fi strădania căutării înțelepciunii, ea nu va putea fi

⁶ Evola J. 1995, *The Hermetic Tradition: Symbols and Teachings of the Royal Art*, trans. E. E. Rehmus, Rochester, VT: Inner Traditions International.